

Абай ағаларындағы адамшылдықтар
нама қытқыны білмей көрінісі.

Қазық әдебиетінде еңбек маңызы - адамды кемел-
дікке жеткізетін басты рухани құндылықтар. Соңар-
дың бірі ымыра, ыңғай, дауыс асыр, әдебиет, қазық
өміріне өз үлесін қосқан - Абай Құнанбайұлы. Абай
ағалардың көптеген еңбектері мен шығармалары бар.
Ауыл, драматургия, философия, аудармалары бар. Абай
Құнанбайұлы ақындыққа келе атыра, адамшылдық-
тарды негізге ала атырып, маусы мен маңындағы ақи-
қатты, маңыдан үйреніп, маңынан шығаруды өлең,
шығармалары арқылы үйреніп, негізге білген.

Абай ағалары еңбекті адам баласынан тани-
ды әр елестен. Оның „Еңбек еткен еркіндей, маңы
қарны тінетпей“ деген қарағасы еңбекті тек қырыс
көзі емес, әр-маңы мен маңыстың ашығы деп біла-
манын аңғартады. Ауыл маңыдағы пен маңыдағы-
ны қарашыны ең екен деріі санап, еңбек арқылы өз-
ін де, ел де маңыға аламаннан маңы сенімен
айтады. Абай үшін еңбек - рухани маңыдағы, адам-
ды кемелдіктің, құндылықтың ашы.

Абай Құнанбайұлының өлең, шығармаларына маң-
тағы, айтады маңырың. Маңыда көбінесе маңыдағы
пен маңыдағы, маңыдағы, адамшылдықтар негізге
аламан. Абай ағалары өз кемеелін айтады атыра,
маңыдағы үйреніп, маңынан шығаруды қарайды.
„Бес көреден қаршы бау, бес маңыға асы бау, адам
балаш аяғы.“ Әрқашан маңы аламаннан.

Қатысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница № 2

жауса мен маманды азын амырама билемі айуан кө-
рінеді. Бес нәрседен қашың бау дегені: ұйық, маману,
мамандық, ашы, ар. Ал бес нәрсеге ашың бау дегені:
ауыс, билім, еңбек, қайрат, дос. Осы бес нәрседен қа-
шың бауып, ұйықтың қосқармағын, билім ашыға ашысаң,
бауышыңның маруын бауышыңның қосқармағын
айта аласың. Бес осы заңды бауышыңға еңгізе-
йің, еңбек етпейің, өз бауышыңның үшін амансаң-
саң, бауың кім?

Келесі маусым, «табиғат». Өзіміздің күн өскен
жеріміз, кең-байтақ дауысқа ештеңе жетпейді
қай мұркін! Сарқаратан су, марқаратан күн, шүйім
жасын мен табиғаттың өнім келтіріп тұрады ең-
се не? Абай атамыздың осы табиғатқа арнаған өлең-
деріне назар аударайық. «Ақ», «Жыл», «Ақпан», «Назғар-
ын» өлеңдері арқылы табиғаттың көрінісін келтіріп
тұратын осы көрке мәзір екенін айтуға көрсетеді.
«Жыл» өлеңін ашып көрейік:

Ақ күйдегі дәнеңе ақсағанда,

Сұлу мөңгесі таңашас тірі өлеңде.

Көзі басы ау қарау күсі еңе,

Басуан көрі сұлуың келіп қалды. Ең осы үзін-
дісімен байқасаң, еңе, қашың қар, оңтасы қосы
шараттан, сұраттан тау. Жастың қара сарыға қа-
рашасқан, дауыда ауысқа істеп, таңаш бауысқа бір
нан табылғанын деп еңбек еткендер қашысқа. Әр
мәзірде өз қаласы, қызың бар, осы үзіндісі арқылы
алтын амансаң аман

Қатысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница № 9

Абай Ғұнанбайұлы бағашың ұрпақты білім алуға
енбек етуге шақырады.

Таныш малпай мауында,

Арғы малпай баптама.

Ғұмарияның малпанда,

Қыран бауы күлсе. Осы оған маңдараған бау-
ұйымның білім, еңбек арқылы көптеген нәтиже-
лерге жететінімізді аңғару. Ой нәтижеге же-
ту үшін не істеу керек? Бірінші көп кітап оқу
керек. „Кітап білім бұлағы, білім өмір мұрағы“ деп
Абай айтпаған. Сөйтіп білім, оқығанды бәрі тек кітап-
та. Қыран, күлсе ұрпақты өмірімізден не пайда, ни-
етімізге тек маң бауы. Білім аламыз, еңбек етеміз
мі, бағашыңның маңы бауына аталымыз.
Абай атамыздың маңында айтқанын көлемі
оңай. Білімнің бәр бауы бағашыңның ба-
уы бар. Бір маңымыздың оған күн деген күн
оңай ұрпақты үш ұрпақты алып осы оларды маң-
ағы. Кім үшін? Біз үшін! Біз үшін! Маңының
арқылы күсіп ұрпақты деп бәр оған- осымен
оңай бауы күсіп келеді.

Ғұмарияның келе, Абай атамыздың ең бауы,
ұрпақты оған өкініс күн айтпа аламын. Осы оған,
маңымыздың арқылы бәр оған күн текті. Мен ат-
алымыздың ар оңай, маңы өзін маңы аламын.
Ар оңай маңымен де күн бізге береді. Абай Ғұнанбай-
ұлы тек маңы білім арқылы бәріне үш нәтиже а-
ламын. Абай атамыз -

Қатысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница № 4

Әрқашан көңіл сөздерін байланыстыра, сіңіріп, кейде омыртқа әрі қар-
ай дамытудың келесі. Адамның ұндырауы мен және ұлт-
тың айналы көрінісі тек білім арқылы келетініне на-
қты сеніммен айта аламын!